

Elżbieta Matyaszevska,

historyk sztuki, doktor nauk humanistycznych. W latach 1985-1990 członkini ogólnopolskiego zespołu badawczego przy Instytucie Sztuki PAN w Warszawie,

prowadzącego badania nad polskim życiem artystycznym drugiej połowy XIX wieku, w ramach programu węzłowego *Polska kultura narodowa, jej percepcje i tendencje*. W 1991-1993 sekretarz naukowy zespołu przy Instytucie Sztuki PAN, przygotowującego katalog dzieł malarskich Jana Matejki w związku z rocznicami 150-lecia urodzin i 100-lecia śmierci artysty - dwutomowa publikacja, do której napisała też kilkadziesiąt haseł katalogowych, została wydana w 1993 roku pod tytułem *Matejko. Obrazy olejne. Katalog*. W latach 1992-2001 współpracowała z redakcjami lubelskich i warszawskich periodyków (m.in. „Przegląd Akademicki”, „Dziennik Wschodni”, „Akcent”, „Wnętrze Twojego Domu”, „Dobre Wnętrze”, „Zabytki-Heritage”), publikując relacje z wystaw sztuki dawnej i współczesnej, a także cykliczne teksty z zakresu historii ubioru, mody i rzemiosła artystycznego.

Elżbieta Matyaszevska od lat utrzymuje aktywny kontakt z Instytutem Historii Sztuki KUL, uczestnicząc w organizowanych sesjach naukowych oraz działalności kulturalno-naukowej na rzecz miasta Lublin. W roku 2008 koordynowała prace mające na celu zorganizowanie przy Instytucie Historii Sztuki KUL zajęć z historii sztuki

dla członków Uniwersytetu Trzeciego Wieku, z którym współpracuje jako wykładowca. Wykłada również dla członków UTW w Tomaszowie Lubelskim i Świdniku. Od roku 2011 prowadzi współpracę z Filharmonią Lubelską w ramach Akademii Muzyki i Plastyki (oferta skierowana do szkół ponadpodstawowych Lublina i regionu), przygotowując prezentacje z zakresu sztuk plastycznych, wpisujące się w określone tematy muzyczne. Ponadto, w ramach działalności dydaktycznej, prowadziła zajęcia obejmujące najważniejsze zjawiska z dziejów sztuki nowoczesnej i najnowszej, zarówno polskiej, jak i powszechnej w Wyższej Szkole Humanistyczno-Przyrodniczej w Sandomierzu, wykłady o sztukach pięknych dla członków Uniwersytetu Otwartego KUL, a także zajęcia specjalizacyjne na Studiach Poddyplomowych przy Instytucie Historii Sztuki KUL. W ostatnich latach pracowała w Instytucie Leksykografii KUL na stanowisku adiunkta, prowadząc dział sztuki religijnej i redagując hasła z tego zakresu tematycznego do *Encyklopedii Katolickiej*. Należy do Stowarzyszenia Historyków Sztuki.

Elżbieta Matyaszevska jest autorką książki „Wierzę w cuda nie od dziś”. *Religia w życiu i twórczości Jana Matejki* (Lublin 2007) oraz kilkadziesiąt publikacji naukowych i popularnonaukowych w zakresie ikonografii chrześcijańskiej i malarstwa polskiego, a także wielu haseł z dziedziny historii sztuki zamieszczonych w *Encyklopedii Katolickiej*.

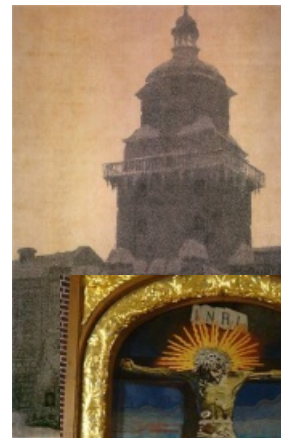

Dom Kultury
Lubelskiej Spółdzielni Mieszkaniowej

Spotkanie z historykiem sztuki **dr Elżbietą Matyaszevską** ***Niespiesznie po Lublinie*** ***Śladami malarzy, którzy*** ***docenili piękno Lublina*** ***u progu XX wieku***

*Podróże w czasie,
czyli odkrywanie sztuki*

NIESPIESZNIE PO LUBLINIE

Śladami malarzy, którzy docenili piękno Lublina u progu XX wieku

Jednym z malarzy przełomu wieków XIX i XX, poświęcającym Lublinowi swą artystyczną uwagę, był **Marian Trzebiński**, który zainteresowanie sztuką okazywał już od najmłodszych lat. Jak sam pisał - [...] *lekcje w gimnazjum szły mi nieszczerze. Nie okazywałem ani zbyt wielu zdolności, ani zamięłowania do nauki. Natomiast zacząłem zdradzać coraz większe zamięłowanie do rysunków. Rozwinęło się to we mnie pod wpływem oglądania starych roczników „Tygodnika Ilustrowanego” i „Kłosów” [...].* Chęć kontynuowania owych zdolności artystycznych zaprowadziła go najpierw do Warszawy, w gościnne progi tamtejszej Szkoły Sztuk Pięknych, a następnie do Monachium i Krakowa. Początkowo malował nastrojowe, światłocienowe kompozycje, pozostając pod wyraźnym wpływem twórczości Aleksandra Giermskiego, później jednak poświęcił się odwzorowywaniu z natury wszelkich starożytności i zabytkowej architektury. Pomocne w tym były liczne, krajoznawcze wycieczki po kraju oraz wojaże zagraniczne, które tak chętnie sobie organizował. Ostatecznie Marian Trzebiński żył i tworzył w Warszawie, często współpracując z tamtejszymi tygodnikami i zamieszczając w nich graficzne efekty owych wędrówek. I tak w roku 1912 w jednym z numerów „Tygodnika Ilustrowanego” pojawiły się jego rysunkowe impresje w w całości poświęconym Lublinowi. Urzekały nastrojowym ujęciem reprezentatywnych obiektów Starego Miasta i okolicznych dzielnic, stając się równocześnie swoistym dokumentem wizerunku miasta z początków XX wieku. Warto też pamiętać, że Trzebiński był pierwszym, etatowym kustoszem Lubelskiego Muzeum w jego pierwszej lokalizacji, w gmachu popijarskim przy ul. Namiestnikowski 4.

W roku 1918, tuż po odzyskaniu przez Polskę niepodległości, w Lublinie ukazała się Teka autolitografii autorstwa **Jana Kantego Gumowskiego**, malarza, rysownika, legionisty. Zawie-

rała piętnaście jedno- i wielobarwnych prac ukazujących najważniejsze dla miasta obiekty i była malarskim efektem krótkiego pobytu artysty w Lublinie w roku 1916. Nowością w tych widokach Lublina jest umieszczenie w rogu litografii rzutu przyziemia odwzorowywanego budynku. Dzięki temu można było się dowiedzieć, jak było ukształtowane jego wnętrze. Takie, a nie inne skomponowanie rysunków nie zadziwia wobec faktu, że Gumowski przed wieloletnimi studiami malarskimi uczył się fachu budowlanego w krakowskiej Szkole Przemysłowej, a później przez kilka lat był tam nauczycielem rysunku. Zebrane w tematyczną całość autolitografie Gumowskiego charakteryzowały się walorowym kształtowaniem bryły oraz dbałością o szczegóły, które uwypuklały charakter lubelskiej architektury i jej otoczenia.

Uzupełnieniem tego swoistego spaceru śladami artystów doceniających urodę Koziego Grodu jest kolejna teka autolitografii poświęconych architekturze Lublina, tym razem autorstwa **Leona Wyczółkowskiego**. Ten związany z Lubelszczyzną artysta, zauroczony zaułkami miasta zarejestrował je na kilkunastu barwnych i czarno-białych grafikach, dokumentując w malarski sposób swój pobyt w Lublinie w roku 1918. Wiele z tych prac to wizerunki pojedynczych obiektów, inne zaś zawierają panoramiczne ujęcia ważniejszych dzielnic i fragmenty ulic. Wszystkie są jednak dowodem na wyjątkową wrażliwość ich autora na piękno zabytkowej architektury i malowniczość otaczającej je natury. Nie tylko jednak Lublin był wdzięcznym modelem dla tego znakomitego twórcy. Z taką samą miłością potraktował on miejsca swego dzieciństwa, obejmujące okolice Huły Miastowskiej, Rososzy, Ryk oraz nadwieprzańskie rozlewiska. Uległ też urokowi Kazimierza nad Wisłą, poświęcając mu wiele kart czarno-białych i kolorowanych litografii.

Dom Kultury
Lubelskiej Spółdzielni Mieszkaniowej

Spotkanie z historykiem sztuki **dr Elżbietą Matyaszką** **Niespiesznie po Lublinie** **Śladami malarzy, którzy docenili** **piękno Lublina u progu XX wieku** *Podróże w czasie,* *czyli odkrywanie sztuki*

Spotkanie odbędzie się
w czwartek 17 grudnia 2015 r. o godz. 18.00
w sali widowiskowej Domu Kultury LSM
w Lublinie, ul. K. Wallenroda 4a, tel. 81 743 48 29
www.domkulturyism.pl
Wstęp wolny